

Er norsk medisinsk forskning nede for telling?

Det var delte meninger om dette på den årlige forskningspolitiske konferansen i regi av Leger i vitenskapelige stillinger (LVS).

Statssekretærene Åsa Elvik fra Kunnskapsdepartementet og Ellen Birgitte Pedersen fra Helse- og omsorgsdepartementet innledet om Regjeringens syn på medisinsk forskning, status og fremdrift og møtte motbør fra en engasjert forsamling.

– Medisinsk forskning berører oss alle, sa Åsa Elvik. – Det er skapt et inntrykk av at det ikke satses på forskning, men tallene viser noe annet. Bevilgningene til forskning innen medisin og helse øker mest og er det desidert største området. Vi inviterer til dialog og vil gjerne ha innspill fra dere, sa Elvik.

Ønsker mer helsetjenesteforskning

– Opplever dere at medisinsk forskning er nede for telling, eller er konferansetittelen valgt for å få i gang en debatt? spurte Pedersen. – Helsereformens retning i årene fremover er viktig, og vi vil gjerne at dere bidrar til den. Fremtidens helsearbeider må sikre at helsetjenesten utføres der det er viktig. Manglende helhet er et problem i dag og det merker pasientene. Hvor står helsetjenesteforskningen i medisinsk forskning i dag? spurte hun, og la til at det er ønskelig å få flere forskere på banen på dette området

Omsorgstjenesten – et forskningssvakt område

– Ressursutviklingen i helsetjenesten i Norge har størst kostnadsvekst per innbygger i Norden, men vi kan ikke se at det har blitt bedre for pasienten. Helsearbeidere må være rollemodeller og det er en utfordring å være dette bevisst i undervisning av studentene. Medisinsk forskning bør endre retning for å møte morgendagens utfordring innen bl.a. rus, kols, overvekt og psykisk helse. Vi trenger en ekstra stor innsats på disse feltene, påpekte statssekretæren. – For Regjeringen er helsetjenesteforskning et viktig virkemiddel i politikktutviklingen fordi den skal sikre kvaliteten på tjenestetilbudet og tilgang til nye tjenester. Det er kun bevilget åtte millioner til allmennmedisinske forskningsenheter, og det er skammelig lite. Dette området må gis økte bevilgninger hvis vi skal få til tankene rundt helse reformen. Helseministeren lover det, forsikret Pedersen.

Vanskelig å rekruttere leger

– Det er vanskelig å rekruttere leger inn i basalmedisinsk forskning og dette vil få konsekvenser for fremtidig utdanning av leger, ble det sagt fra salen. Statsråden avgir støtte til programforskning, men det er grunnforskning vi snakker om her, sa professor Stein Evensen.

– Jeg ser i min hverdag at det er behov

for kunnskap. Vi trenger mer grunn- og klinisk forskning, men vi har også behov for helsetjenesteforskning, sa professor Per Hjortdahl. Han berømmet Pedersen for at hun tok opp dette temaet så klart og tydelig.

– Du er den første jeg har hørt si i en slik samling at dette er viktig. Vi må ta til oss at samfunnets behov kanskje er annerledes enn det vi tror. Det var modig gjort av deg, sa Hjortdahl.

– Stadig færre som underviser i basalfagene er leger. Det gjør at man mister motivasjonen til å gå inn i basalforskning. Min bønn er derfor at man legger til rette for at universitetene kan gjøre sin jobb og utdanne leger som har verktøyet til å gå inn helsetjenesteforskning og forskning på sykehusene, sa Lars Henrik Mariero, student ved Forskerlinjen ved Universitetet i Oslo.

– At det er få leger som underviser i basalfagene er ingen god vei med tanke på fremtidige leger. Det er for lite forskning på områder vi trenger å satse på i fremtiden. Samfunnet har spesielle behov, det må vi ta innover oss og sørge for at forskningen på disse områdene blir bedre, avsluttet Pedersen.

– Har universitetene sviktet sin rolle? spurte professor Per Brandtzæg. – Jeg er for fri forskning, men vi må se hva den skal brukes til. Vi bør få den vitenskapelige kulturen inn i avdelingen. Forskerlinjen er et steg i riktig retning. En ung dyktig person må se karrieremulighet, men det er ikke lett med dagens budsjetter. Vi har ikke vært flinke nok til å skape entusiasme. Det å jobbe som forsker er en egen livsstil som blir en besettelse hvis man kommer inn i dette tidlig og hvis man glemmer det med lønn, sa Brandtzæg.

Forskerens kår og fagforeningene

Knut Aarbakke, Akademikernes leder, presiserte at forskning er et offentlig ansvar, men at det blir neppe blir valgkampsak i Norge i 2009 i motsetning hva man opplevde i Danmark. Hvor er Arbeiderpartiets forskningspolitiske talspersoner? spurte Aarbakke. Han dvelte også ved forskningsmeldingen *Klima for forskning* som han mente er uforpliktende og en stor skuffelse for de som ønsker en videre forskerkarriere etter avlagt PhD-grad.

Fra salen ble det reist spørsmål om Legeforeningens forskningspolitiske hvileskjær i 1990-årene og dets negative innflytelse på motivasjon for forskning blant leger. Både Legeforeningens president Torunn Janbu og leder for forskningsenheten i Legeforeningens sekretariat, Elisabeth Søyland hevdet at det var kommet en ny vår i foreningens

Amund Gulsvik. Foto Lisbet T. Kongsvik

forskningsengasjement med en aktiv forskningspolitisk strategi overfor regjering og storting og gjennom de sentrale og lokale forhandlinger. Janbu presiserte imidlertid at et er avgjørende for suksess at det blir etablert et effektivt og styrket tillitsvalgtparat lokalt ved de fire universitetene med medisinske fakulteter.

«Forskningsminister»-debatt

I paneldebatten «Om du var forskningsminister» deltok stortingspolitikkerne Inger Marie Eriksen Søreide (H), Gerd Janne Kristoffersen (Ap) og Jon Jæger Gåsvatn (FrP). Opposisjonspolitikkerne hevdet løftebrudd og hvileskjær ved den sittende regjering, men forpliktende og presise lovnader om å bedre forskningen og forskerens kår i framtiden var sparsomme også fra dem.

– Forskningsmeldingen gir ikke veiledning i hvordan vi skal styrke den forskningsbaserte utdanningen av leger ved våre medisinske fakulteter og etablere en forutsigbar karrierevei for legestipendiater i kombinerte stillinger frem til professorkompetanse. Legeforeningen og dens medlemmer må innstille seg på en langsiktig strategi og et målrettet arbeid for å styrke forskningsmiljøene og forskningskulturen i Norge, sier den nyvalgte LVS-lederen, Amund Gulsvik.

Amund Gulsvik overtar ledervervet

Gulsvik er professor ved universitetet i Bergen, Institutt for indremedisin, overlege ved Haukeland universitetssykehus, Lungeavdelingen og spesialist i indremedisin, hjertesykdommer og lungesykdommer. Han leder Forskerskolen for klinisk medisin ved Universitetet i Bergen og er leder for Akademikerne samme sted. Han har tidligere vært leder av Legeforeningens forskningsutvalg og sekretær i Norsk forening for lungemedisin, leder for KOLS-rådet og styremedlem i LVS. Amund Gulsvik tar over ledervervet etter Anna Midelfart.

Lisbet T. Kongsvik

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no

Avdeling for informasjon og helsepolitikk